

Kocaeli Üniversitesi

Program Geliştirme Öğretim Elemanı El Kitabı

Eğitim Koordinatörlüğü

2023

Bu Kılavuz, Kocaeli Üniversitesi Eğitim Koordinatörlüğü tarafından öğretim üyelerinin program güncelleme çalışmalarına yardımcı olmak üzere hazırlanmıştır.

Eğitim-Öğretim Programı Geliştirme Planı

		Çalışma Takvimi
1. HAZIRLIK AŞAMASI		
2. EĞİTİM-ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GÜNCELLENME AŞAMALARI		
Adım 1	İhtiyaç Analizinin Yapılması	
Adım 2:	Program Yeterliliklerinin Belirlenmesi	
Adım 3:	Program Yeterlilikleri ile Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesinin İlişkilendirilmesi	
Adım 4:	Ders Listesinde Yer Alacak Derslerin Belirlenmesi	
Adım 5.	Derslerin Öğrenme Kazanımlarının Belirlenmesi ve Öğrenme Kazanımları ile Program Yeterliliklerinin İlişkilendirilmesi	
Adım 6.	Öğrenci İş Yükünün ve AKTS Kredilerinin Belirlenmesi	
Adım 7.	Ders İçeriklerinin ve Ders İzlencelerinin Oluşturulması	
Adım 8.	Değerlendirme Yöntem ve Değerlendirme Ölçütlerinin Oluşturulması	
3. DERS LİSTESİNİN GÖZDEN GEÇİRME VE ONAY AŞAMASI		
4. PROGRAM KALİTE GÜVENCE SİSTEMİNİN KURULMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR GELİŞMENİN SAĞLANMASI		

TEMEL KAVRAMLARIN TANIMI

Program Yeterliliği: Bir akademik programın amaçladığı ve öğrencilerin bir programı başarıyla tamamladığında sahip olması gereken bilgi, beceri ve yetkinlikleri ifade eden öğrenme hedeflerini içerir.

Ders Kazanımı: Öğrencilerin bir ders sonucunda elde etmeleri gereken belirli bilgi, beceri, anlayış veya davranışları ifade eder. Öğrenme kazanımları, öğrencilerin gelişimini değerlendirmek ve öğretim sürecini planlamak için önemlidir.

Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ): Türkiye'deki eğitim ve iş dünyasının gereksinimlerini karşılamak ve bireylerin yetkinliklerini tanımlamak amacıyla geliştirilen bir yapıdır. Bu çerçeve, bireylerin mesleki yeterliliklerini, bilgi, beceri ve yetkinliklerini açıkça belirlemeyi ve derecelendirmeyi amaçlar.

İhtiyaç analizi: Belirli bir öğretim programı güncellenirken hangi yeterliliklere, bilgilere, becerilere veya yeteneklere ihtiyaç duyduğunu belirlemek amacıyla yapılan bir sistemli değerlendirme ve inceleme sürecini ifade eder. Bu analiz, bir programın amacını, içeriğini ve hedeflerini belirleme sürecinin önemli bir adımıdır.

Paydaş Analizi: Programın başarılı bir şekilde tasarlanması, uygulanması ve yönetilmesi için önemli olan tüm paydaşların görüşlerini ve ihtiyaçlarını belirleme sürecini ifade eder. Paydaşlar, programın sonuçlarından doğrudan veya dolaylı olarak etkilenebilecek kişiler, gruplar, kurumlar veya organizasyonlardır.

Ders Listesi: Bir öğrencinin belirli bir derece veya diploma için tamamlaması gereken tüm derslerin ve bunların ayrıntılarının bulunduğu bir liste veya planı ifade eder.

Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS) kredisi: Yükseköğretim kurumlarında öğrenci başarılarını ve eğitimi tanımlamak, ölçmek ve karşılaştırmak amacıyla kullanılan geniş bir sayısal ölçü birimidir. Her AKTS kredisi, öğrencinin bir dersi tamamlamak için harcadığı ders içi ve ders dışı toplam çalışma saati veya çaba ile ilişkilendirilir. Genellikle 1 AKTS kredisi, 25-30 çalışma saati olarak kabul edilir.

Ders içeriği: Bir dersin öğrencilere sunulan konu, bilgi, beceri, kavramlar, prensipler ve uygulamaların bütünüdür.

Ders izlencesi: Bir dersin her bir haftalık işleniş aşamalarında öğrencilere ne öğretileceğini, nasıl öğretileceğini, öğrenci performansının nasıl değerlendirileceğini ayrıntılı bir şekilde planlayan bir belgedir.

Değerlendirme Ölçütü: Bir dersin süreç ve sonuç aşamalarında öğrencilerin performanslarını değerlendirmek ve ölçmek için kullanılan kriterlerdir.

EĞİTİM-ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GÜNCELLENME AŞAMALARI

1. İHTİYAÇ ANALİZİNİN YAPILMASI

İhtiyaç analizi, bir eğitim programının veya projenin oluşturulması, güncellenmesi veya iyileştirilmesi sürecinde, programın hangi hedeflere ulaşması gerektiğini belirlemek için kullanılan bir yöntemdir. Bu analiz, programın amaçlarına ve gereksinimlerine daha iyi cevap verebilmesi için yapılır. İhtiyaç analizine kaynak oluşturabilecek çalışma örnekleri aşağıda sunulmuştur.

1.1. Paydaş Analizi:

Paydaş analizi, programın etkilenebileceği veya etkileyebileceği tüm paydaşların görüşlerinden yararlanma sürecidir. İlk adım, programın potansiyel paydaşlarını tanımlamaktır. Bu, öğrenciler, öğretim üyeleri, işverenler, endüstri temsilcileri, mezunlar, toplum grupları ve diğer ilgili tarafları içerebilir. İhtiyaç analizi sırasında, bu paydaşların ihtiyaçları ve beklentileri dikkate alınmalıdır.

1.1.1. Paydaşlarla İletişim ve Geri Bildirim Sağlama:

Paydaşlarınızla iletişim kurarak katılımlarını düzenlemeye başlayın. Farklı iletişim yöntemlerini kullanarak onları dahil etmek için çeşitli fırsatlar sunun. Bu iletişim yöntemleri arasında toplantılar, anketler, odak grup görüşmeleri ve çevrimiçi platformlar bulunmaktadır.

1.1.2. Paydaş Analizi Raporu Oluşturma:

Elde edilen bilgileri düzenlemek ve analiz etmek için bir paydaş analizi raporu oluşturun. Bu rapor, program yeterlilikleriyle ilgili olarak paydaşların beklentilerini ve gereksinimlerini ifade etmelidir. Ancak hangi paydaşların öncelikli olduğunu ve programın hangi alanlarının öncelikli olarak geliştirilmesi gerektiğini belirleyin.

1.2. Akademik Alan Yazının İncelenmesi:

Akademik araştırmalar, bir eğitim programının veya projenin başarılı bir şekilde tasarlanması ve yürütülmesi için kritik bir öneme sahiptir. Bu aşama, ilgili akademik literatürü incelemeyi içerir ve program yeterliliklerini desteklemek için bir dizi önemli avantaj sunar.

1.3. Mevcut Programların İncelenmesi:

Diğer üniversitelerin benzer programlarını incelemek, program yeterliliklerinin nasıl belirlendiğini ve uygulandığını görmek için faydalı olabilir. Mevcut programların içeriklerini ve mezun profillerini inceleyerek fikir edinebilirsiniz.

1.4. Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ):

Türkiye'deki yükseköğretim sistemindeki eğitim programlarının kalitesini ve ulusal düzeyde tanınırlığını artırmak amacıyla geliştirilen bir yapıdır. TYYÇ, yükseköğretimdeki öğrenci yetkinliklerini belirlemek,

değerlendirmek, ulusal ve uluslararası düzeyde karşılaştırmalar yapabilmek için kullanılan bir referans çerçevedir. TYYÇ, öğrencilerin mezuniyet sonrasında sahip olmaları gereken temel bilgi, beceri ve yetkinlikleri tanımlar. Bu nedenle TYYÇ, eğitim programlarının amaçlarına ve hedeflerine rehberlik eder. Program yeterlilikleri, bir akademik programın öğrencilerin bir programı başarıyla tamamladığında sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve yetkinlikleri ifade eder. Bölümünüzün program yeterlilikleri, TYYÇ'nin belirlediği genel yeterliliklerle uyumlu olmalıdır.

2. PROGRAM YETERLİLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

Yukarıdaki adımlarda elde edilen bilgileri bir araya getirerek, program yeterliliklerini belirleyin. Bu yeterlilikler, öğrencilerin programı başarıyla tamamladığında sahip olmaları gereken belirli bilgi, beceri ve yetkinlikleri ifade etmelidir. Program yeterlilikleri, Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) ve Kocaeli Üniversitesinin Misyon-Vizyonu ile uyumlu bir şekilde tasarlanmalıdır. Bunların yanı sıra, aşağıda program yeterlilikleri ile ilgili temel yazım kuralları yer almaktadır.

2.1.Yeterlilikler Belli Bir Sınıflama Yaklaşımına Göre Yazılmalıdır.

Program yeterlilikleri belli bir düzen ve kurala göre yazılmazsa okuyanlar için anlaşılmasından öteye geçmemektedir. Ayrıca çok sayıdaki ifadenin olduğu durumlarda karışıklıklar oluşmaktadır. Böyle bir durumda açıklık ve netliği artıracak bir sınıflamaya (taksonomiye) ve en önemlisi anlamayı kolaylaştıracak bir düzenleme yaklaşımına ihtiyaç duyulmaktadır. Kazanımların ifade şekli, öngörülen bilişsel, duyuşsal ve devinimsel seviyeyi açıkça belirtmelidir. “Bloom Sınıflaması”, bu tür bir sınıflama yaklaşımının örneklerinden biridir. Bu yaklaşım, öğrencilerin farklı zorluk seviyelerine ve bilişsel, duyuşsal ve devinimsel süreçlere dayalı olarak farklı düzeylerde yeterliliklere sahip olduğunu kabul eder. Birçok Amerika ve Avrupa üniversitesinde olduğu gibi, ülkemizde de Yüksek Öğretim Kurulu hedef ifadelerinin yazımında Bloom’un sınıflama yaklaşımının kullanılmasını önermektedir. Bu bölüm geniş kapsamlı bir konu olup ilgili anlatıma EK 1 bakarak ulaşabilirsiniz.

2.2. Öğrenci odaklılık: Program yeterlilikleri, öğrencinin yapması gereken bilişsel, duyuşsal ya da devinimsel işleri ve kazanması gereken yetenekleri ifade etmelidir. Diğer bir deyişle, öğrencinin ne yapması gerektiğini vurgulamalıdır.

Yanlış Örnek: Öğrencilere Newton’un ikinci yasasına dayalı bir işlemden belirli durumlarda yararlanacakları öğretilir.

Doğru Örnek: Belirli durumlarda Newton’un ikinci yasasına dayalı bir işlemden yararlanır.

2.3. Ölçülebilir Olmalı: Yeterlilikler, öğrencilerin yeterlilikleri ne derece başarıyla kazandığını ölçmeyi kolaylaştırmalıdır.

Yanlış Örnek: Analitik düşünme ve bilimsel yöntemi kullanır.

Doğru Örnek: Organik kimya konusunda bilimsel yöntemleri kullanarak verileri analiz eder.

2.4. Açık ve Anlaşılır Olmalı: Yeterlilikler, öğrenciler, öğretim elemanları ve diğer paydaşlar tarafından anlaşılır olmalıdır. Karmaşık veya belirsiz ifadelerden kaçınılmalıdır.

Yanlış Örnek: Mühendislik becerileri.

Doğru Örnek: Elektrik mühendisliği alanında enerji verimliliği konusundaki projeleri yönetir.

2.5. Uygulanabilir ve Ulaşılabilir Olmalı: Program yeterlilikleri gerçek dünya ihtiyaçlarına, öğrencilerin gereksinimlerine ve kaynakların kullanılabilirliğine uygun, diğer taraftan öğretim yoluyla kazandırılabilir olmalıdır.

2.6. Fazla Ayrıntı veya Karmaşık Olmamalıdır: Program yeterlilikleri aşırı karmaşıklıktan veya gereksiz ayrıntılardan arındırılmalıdır. Yeterlilikler mümkün olduğunca sade ifade edilmelidir.

Yanlış Örnek: Nanoteknoloji ve malzeme bilimi alanlarında, moleküler düzeydeki yapıları inceler, manipüle eder, özel ihtiyaçları karşılayacak şekilde nanomateryaller tasarlar, sentezler, çeşitli analiz yöntemleriyle karakterize eder ve bağımsız araştırmalar yapar.

Doğru Örnek: Malzeme bilimi ve nanoteknoloji alanlarında moleküler düzeyde yapıları inceler.

3. PROGRAM YETERLİLİKLERİ İLE TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİNİN İLİŞKİLENDİRİLMESİ

Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ), Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarının eğitim programlarını uygun bir şekilde tasarlanması ve öğrencilerin belirli yeterlilikleri kazanmaları sürecine yol gösterici olan referans çerçevedir. TYYÇ, belirli alanlarda ve düzeylerde kazanılması gereken temel yeterlilikleri açıkça tanımlamaktadır. Program yeterlilikleri ise bu temel yeterliliklerle uyumlu olarak belirlenmelidir. Aşağıda, program yeterlilikleri ile TYYÇ'nin temel yeterliliklerinin nasıl ilişkilendirilebileceği adımlar halinde anlatılmıştır.

1. Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi (UYÇ) için <http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=11> adresinden Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) sayfasına giriniz.

2. Eğitim ve öğretim temel alanları aynı web sayfasından erişilebilen ISCED'e (<http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=12>) göre sınıflandırılmıştır ve kodlanmıştır (<http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=37>)

3. TYYÇ Yeterlilik Düzeyini seçerek Önlisans (<http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=32>), Lisans (<http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=33>), Yüksek lisans (<http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=34>) ve Doktora

(<http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=35>) düzeyi için sahip olunması gereken yeterlilikleri okuyunuz. Örneğin, 6.

Düzey (Lisans) seçilerek aşağıdaki tablo 1'e ulaşılır.

Tablo 1.

TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ (TYYÇ)						
6. Düzey (Lisans Eğitimi) Yeterlilikleri						
TYYÇ DÜZEYİ	BİLGİ -Kuramsal -Olgusal	BECERİLER -Bilişsel -Uygulamalı	YETKİNLİKLER			
			Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
6 LİSANS EQF- LLL: 6. Düzey QF- EHEA: 1. Düzey	- Alanındaki güncel bilgileri içeren ders kitapları, uygulama araç-gereçleri ve diğer kaynaklarla desteklenen ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olma.	- Alanında edindiği ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri kullanabilme. - Alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri kullanarak verileri yorumlayabilme ve değerlendirebilme, sorunları tanımlayabilme, analiz edebilme, araştırmalara ve kanıtlara dayalı çözüm önerileri geliştirebilme.	- Alanı ile ilgili ileri düzeydeki bir çalışmayı bağımsız olarak yürütebilme. - Alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunları çözmek için bireysel ve ekip üyesi olarak sorumluluk alabilme. - Sorumluluğu altında çalışanların bir proje çerçevesinde gelişimlerine yönelik etkinlikleri planlayabilme ve yönetebilme.	- Alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirebilme, - Öğrenme gereksinimlerini belirleyebilme ve öğrenmesini yönlendirebilme. - Yaşamboyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirebilme.	- Alanı ile ilgili konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirebilme; düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini yazılı ve sözlü olarak aktarabilme. - Alanı ile ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekleyerek uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşabilme. - Toplumsal sorumluluk bilinci ile yaşadığı sosyal çevre için proje ve etkinlikler düzenleyebilme ve	- Alanı ile ilgili verilerin toplanması, yorumlanması, uygulanması ve sonuçlarının duyurulması aşamalarında toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik değerlere uygun hareket etme. - Sosyal hakların evrenselliği, sosyal adalet, kalite kültürü ve kültürel değerlerin korunması ile çevre koruma, iş sağlığı ve güvenliği konularında yeterli bilince sahip olma.

4. Her bir program yeterliliğinin yukarıdaki TYYÇ yeterliliklerinden hangisi ile ilişkili olduğunu belirleyin. Bu bilgileri kayıt altına alın. Daha sonra Kocaeli Üniversitesi EYYK sisteminde yer alan “TYYÇ-Program Yeterlilikleri İlişkilendirme” matrisini sistem bilgi girişine açık bir dönemde doldurun. Kocaeli Üniversitesi EYYK sisteminde TYYÇ bilgileri disiplin alanlarına göre sizin kullanımınıza hazır hale getirilmiştir (Tablo 2).

Tablo 2.

Temel Alan	Program Yeterlilikleri												Ulusal Yeterlilik Çerçevesi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
BİLGİ Kuramsal, Olgusal	1	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	1
	2	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	2
BECERİLER Bilişsel, Uygulamalı	1	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	1
	2	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	2
	3	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	3
YETKİNLİKLER Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	1	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	1
	2	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	2
	3	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	3
YETKİNLİKLER Öğrenme Yetkinliği	1	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	1
	2	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	2
YETKİNLİKLER İletişim ve Sosyal Yetkinlik	1	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	1
	2	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	2
	3	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	3
	4	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	4
YETKİNLİKLER Alana Özgü Yetkinlik	1	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	1
	2	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	2
	3	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	3
	4	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	4
	5	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	5

5. TYÇ Temel Alan ve Programlar seçeneğinden Temel Alan Yeterlilikleri Programınızın yapısına uygun olarak; Akademik Ağırlıklı veya Mesleki Ağırlıklı seçeneğine tıklayınız. (<http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=48>)

Örneğin, Sağlık Temel Alanı-Lisans Düzeyi- Akademik Ağırlıklı seçenekleri seçilerek aşağıdaki tablo 3'e ulaşılır.

Tablo 3

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ

Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi

Türkçe English

Ana Sayfa

Uluslararası Yeterlilikler Çerçevesi

ISCED

TYÇ

TYÇ Temel Alan ve Programları

İletişim

Kullanıcı Girişi

Temel Alan

72-Sağlık

Yeterlilik Düzeyi

6. Düzey (Lisans)

Yeterlilik Türü

Akademik Ağırlıklı

TYÇ Sağlık Temel Alanı Yeterlilikleri (Akademik Ağırlıklı) 6. Düzey (LİSANS Eğitimi)

TYÇ DÜZEYİ	BİLGİ -Kuramsal -Olgusal	BECERİLER -Bilişsel -Uygulamalı	YETKİNLİKLER			
			Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
	1-Sağlık alanındaki temel ve güncel bilgileri içeren ders kitapları, uygulama araç-gereçleri ve multimedya eğitim araç gereçleri ile diğer kaynaklarla desteklenen ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahiptir.	1-Sağlık alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri kullanarak bilimsel olarak kanıtlanmış verileri yorumlar ve değerlendirir, sorunları tanımlar, analiz eder, araştırmalara ve kanıtlara dayalı mesleki ve etik değerleri gözeterek çözüm önerileri geliştirir.	1-Sağlık alanı ile ilgili sahip olduğu ileri düzeydeki bilgi birikimini kullanarak bir çalışmayı bağımsız olarak yürütür ve bu alanda çalışan diğer meslek grupları ile işbirliği içinde ekip üyesi olarak sorumluluk alır. 2-Sağlık alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülmemiş sorunları çözmek için...	1-Sağlık alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir. 2-Öğrenme hedeflerini belirler ve öğrenmeyi öğrendiğini gösterir. 3-Öğrenme...	1-Sağlık alanı ile ilgili konularda ilgili kişi ve kurumların bilgilendirir; düşüncelerini ve sorunlara ilişkin yazılı ve sözlü olarak aktarır; ilgili kişi ve kurumların düşüncelerini, istek ve beklentilerini dinler. 2-Sağlık alanı ile ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle...	1-Sağlık alanı ile ilgili verilen toplar, yorumlar, uygulamalar ve sonuçlarının değerlendirilmesini sağlar; disiplinlerarası çalışmalarda ilgili disiplinlerden kişilerle işbirliği yapar ve toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik değerlere uygun hareket eder. 2-Kalite yönetimi ve süreçlerine ilişkin...

Faydalı Linkler

- European Commission
- Council of Europe
- UNESCO
- EUA
- EURASHE
- ESU
- ENQA

6. Her bir program yeterliliğinin yukarıdaki TYYÇ temel alan yeterliliklerinden hangisi ile ilişkili olduğunu belirleyin. 4. adımda olduğu gibi bilgileri kayıt altına alın ve sistem üzerinde bilgi girişlerini yapınız.

4.DERS LİSTESİNDE YER ALACAK DERSLERİN BELİRLENMESİ

Program yeterliliklerine göre ders listesinde değişiklik yapmak, bir eğitim programının güncel, etkili ve öğrencilere en uygun şekilde hizmet vermesini sağlamak için hayati bir öneme sahiptir. İyi tanımlanmış program yeterlilikleri ders listesindeki bir değişikliğin nedenini net bir şekilde belirlemek açısından en iyi yol göstericidir. Program yeterlilikleri güncellendiğinde veya revize edildiğinde, mevcut derslerin bu yeni yeterliliklere uygun olma veya eksik kalma düzeyi belirlenmelidir. Bu durumda, ders listesindeki derslerin programın gereksinimlerini karşılayacak şekilde aşağıdaki adımlara göre revize edilmesi gerekmektedir.

4.1. Program Yeterliliklerini Gözden Geçirme:

İlk adım, belirlenen program yeterliliklerini tekrar gözden geçirmektir. Hangi yeterliliklerin hangi derslerde kazanılacağını belirlemek için bu temel hedefleri net bir şekilde anlamak önemlidir.

4.2. Ders Kataloğunu İnceleme:

Programınızın ders kataloğunu incelemeye başlayın. Bu katalog, sunulan dersleri ve bu derslerin içeriğini ayrıntılı bir şekilde açıklar.

4.3. Derslerin İlişkilendirilmesi:

Program yeterlilikleri ile dersler arasındaki ilişkiyi değerlendiriniz. Hangi derslerin hangi yeterlilikleri destekleyeceğini ve kazandıracığını belirlemelisiniz. Bu, her dersin programın genel amacına nasıl katkı sağlayacağını belirlemek anlamına gelir.

4.4. Temel Derslerin Belirlenmesi:

Temel program yeterliliklerini destekleyecek temel dersleri belirleyiniz. Bu dersler, programın ana bileşenlerini oluşturur ve öğrencilerin temel bilgi ve becerileri kazanmalarını sağlar.

4.5. Seçmeli Derslerin Belirlenmesi:

Programın özelleştirilmesine izin vermek için seçmeli ders alanlarını belirleyiniz. Bu, öğrencilere ilgi ve hedeflerine uygun olarak ders seçme fırsatı sunar.

4.6. Ders Sıralamasının ve Zamanlamasının Planlanması:

Derslerin sıralamasını ve zamanlamasını belirleyin. Hangi derslerin hangi yıl veya dönemde alınması gerektiğini düşünün. Bu, öğrencilerin programı düzenli bir şekilde tamamlamalarına yardımcı olur.

5. DERSLERİN ÖĞRENME KAZANIMLARININ BELİRLENMESİ VE ÖĞRENME KAZANIMLARI İLE PROGRAM YETERLİLİKLERİNİN İLİŞKİLENDİRİLMESİ

Bu bölümde izlenecek adımlar derslerin öğrenme kazanımlarının belirlenmesi ve program yeterlilikleri ile ilişkilendirmesi olarak iki başlık altında sunulmuştur.

5.1. Derslerin Öğrenme Kazanımlarının Belirlenmesi

5.1.1. Kapsamın Tanımlanması: Dersin kapsamını belirleyerek hangi konuların kapsama alınması ve hangilerinin dışında tutulmasını saptayın.

5.1.2. Hedef Kitleyi Belirleme: Program hedef kitlesini tanımlayın. Öğrencilerin önceki bilgi seviyeleri ve ihtiyaçları gibi faktörleri göz önünde bulundurun.

5.1.3. Öğrenme Kazanımlarını Oluşturma: Her bir ders için öğrencilerin ne öğrenmesi gerektiğini belirleyin. Bu, genel hedefleri daha spesifik ve ölçülebilir hale getirmeyi içerir. Her bir kazanım, öğrencilerin bilgi, beceri veya anlayış bakımından edinmeleri gereken spesifik bir yeteneği veya sonucu ifade etmelidir.

Öğrenme kazanımlarını oluştururken, program yeterliliklerinde olduğu gibi bazı temel kriterlere dikkat ediniz. Buna göre öğrenme kazanımları da Ek 1’de yer alan sınıflama yaklaşımına göre yazılmalı ve ölçülebilirlik gibi temel hedef yazma ilkelerine uygun olmalıdır. Diğer taraftan program yeterliliği ve öğrenme kazanımları arasındaki temel farklılıklar aşağıda sunulmuştur:

Kapsam ve Genişlik Farkı: Program yeterlilikleri daha genel ve geniş bir perspektife sahiptir. Bir programın tamamını veya bir bölümünü kapsar ve öğrencilerin programın sonunda sahip olmaları gereken temel yetenekleri ve bilgiyi ifade eder. Öğrenme kazanımları daha spesifik ve sınırlıdır. Her bir ders veya ders modülü için belirli öğrenme hedeflerini ifade eder. Öğrencilerin her bir dersin sonunda kazanmaları gereken bilgi, beceri veya anlayışı tanımlar.

Düzy Farkı: Program yeterlilikleri daha üst düzeyde genel yetenekleri ifade eder. Bu, mezuniyet sonrası bir programın öğrencilere kazandırmayı amaçladığı genel bilgi, beceri ve değerlerle ilgilidir. Öğrenme kazanımları daha düşük düzeyde spesifik bilgi ve becerilere odaklanır. Öğrencilerin belirli bir dersin veya modülün sonunda ne öğrendiklerini ifade eder.

Kapsam Zamanı Farkı: Program yeterlilikleri, bir programın başlangıcından sonuna kadar geçerlidir ve öğrencilerin programı tamamladıklarında sahip olmaları gereken kalıcı yetenekleri ifade eder. Öğrenme kazanımları, belirli bir ders veya modül süresince geçerlidir. Bu kazanımlar, öğrencilerin bir dersi tamamladıklarında ne öğrendiklerini ve hangi yetenekleri geliştirdiklerini ifade eder.

Ölçülebilirlik ve Değerlendirme Farkı: Hem program yeterlilikleri hem de öğrenme kazanımları ölçülebilir ve değerlendirilebilir olmalıdır. Ancak değerlendirme düzeyleri farklıdır. Program

yeterlilikleri, mezuniyet sonrası öğrenci başarısını genellikle daha büyük ölçekli ve uzun vadeli ölçümlerle değerlendirir. Öğrencilerin mezun olduktan sonra belirli bir süre içinde ne kadar başarılı olduklarını ölçmeyi içerebilir. Öğrenme kazanımları, daha küçük ölçekte ve kısa vadeli ölçümlerle değerlendirilir. Her bir dersin sonunda öğrenci başarısını ölçmek için kullanılır.

İçerik ve Detay Farkı: Program yeterlilikleri genellikle daha genel ifadeleri içerir ve programın amaçlarına, değerlerine ve mezuniyet sonrası kariyer gereksinimlerine odaklanır. Öğrenme kazanımları, daha spesifik ve ders içeriği ile daha yakından ilişkilidir. Öğrencilere belirli bir ders veya modül boyunca ne öğrenmeleri gerektiğini tanımlar.

5.2. Öğrenme Kazanımları ile Program Yeterliliklerinin İlişkilendirilmesi

Her bir öğrenme kazanımını, ilgili program yeterliliği veya hedefle ilişkilendirin. Hangi kazanımların hangi yeterliklerle ilişkili olduğunu belirlemek, programın yapısını ve içeriğini oluştururken yol gösterici olacaktır. Öğrenme kazanımları ve program yeterliklerini ilişkilendirme aşağıdaki adımlara göre yapılabilir.

- Her öğrenme kazanımını ilgili program yeterliliği ile ilişkilendirin.
- Her bir öğrenme kazanımının, ilgili program yeterliliğiyle ne kadar uyumlu olduğunu değerlendirin.
- Uyumsuzluklar veya eksiklikler varsa, bu kazanımları ve/veya program yeterliklerini gözden geçirip düzeltebilirsiniz. Belki de yeni kazanımlar eklemeniz veya mevcut kazanımları yeniden formüle etmeniz gerekebilir.

6. ÖĞRENCİ İŞ YÜKÜNÜN VE AKTS KREDİLERİNİN BELİRLENMESİ

Derslerin iş yükünün belirlenmesi, öğrencilere sağlanan eğitimin yoğunluğunu ve öğrencilerin ne kadar zaman harcamaları gerektiğini anlamak için önemlidir. Bu süreç, öğrencilere uygun bir çalışma düzeni oluşturabilmeleri, dersleri başarıyla tamamlayabilmeleri ve gerektiğinde ekstra destek alabilmeleri için gereklidir. Aşağıdaki dört temel adım AKTS kredilerini sağlıklı bir şekilde belirlenmesine yarar sağlar.

6.1. Sınıf İçi ve Sınıf Dışı Tüm Faaliyetlerin Kaydedilmesi:

Her ders için haftalık olarak ders saati, sınıf dışı ders çalışma, ara sınav, kısa sınav, ödev, uygulama, laboratuvar, proje süresi gibi öğrencinin sınıf içi ve dışındaki tüm iş yükünü etkileyen faaliyetler kaydedilmelidir. Bir dersin resmi haftalık öğretim saatinin yanı sıra öğrencilerin dersi anlaması ve hazırlık yapması için ders dışında da zaman harcamaları gerekir. Dersin zorluğuna ve öğrencinin öğrenme hızına bağlı olarak, her ders için ek çalışma süresi farklı olabilir.

6.2. Derslerin Zorluk Seviyelerinin Değerlendirilmesi:

Her dersin zorluk seviyesi belirlenmelidir. Bazı dersler, özellikle teknik veya uzmanlık gerektiren dersler, daha fazla çalışma ve hazırlık gerektirebilir. Dersin zorluk seviyesi, öğrencilerin daha önce sahip olmaları gereken bilgi veya becerileri belirlemeye yardımcı olur. Önceden bilgi veya beceri gerektiren dersler, öğrencilerin hazırlıklı olmalarını sağlamak için önkoşullar gerektirebilir.

6.3. Öğrenci İş Yükünün Hesaplanması:

Her dersin haftalık sınıf saatleri ve ek çalışma süresi toplanarak, bir dönem boyunca bir öğrencinin toplam iş yükü hesaplanır. Bu, öğrencinin ne kadar zaman harcaması gerektiğini net bir şekilde ortaya koyar.

6.4. AKS Kredi Değerinin Belirlenmesi:

Kocaeli Üniversitesi'nde 1 AKTS kredisi, genellikle 25 çalışma saati olarak kabul edilir. Bu nedenle, AKTS kredisi cinsinden ifade etmek için, öğrencinin toplam iş yükünü 25'e bölümlersiniz. Örneğin, 50 saatlik toplam iş yüküne sahip bir öğrenci, $50 / 25 = 2$ AKTS kredisi kazanmış olur.

7. DERS İÇERİKLERİNİN VE DERS İZLENCELERİNİN OLUŞTURULMASI

Öğrenme kazanımlarına dayalı olarak atılacak adımları aşağıda açıklanmıştır.

7.1. Kapsam Analizi

Öğrenme kazanımlarına dayalı olarak bir kapsam analizi yapın. Bu analiz, dersin içeriğini ve yapısını belirlemeye yardımcı olacaktır. Bu amaçla hangi konuların ve alt konuların ders içinde yer alması gerektiğini belirleyin. Ayrıca öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini değerlendirin.

7.2. Ders İçeriğini Oluşturma

Belirlenen öğrenme kazanımlarına dayalı olarak ders içeriğini oluşturun. Ders içeriği oluştururken alt başlıkları belirleyin.

7.3. Ders İzlenesini Oluşturma

Öğrenme kazanımlarını temel alarak, her hafta işlenecek ana konuları ve alt konuları seçin. Her konu veya alt konu için ayrılacak ders süresini belirleyin. Bu, hangi konunun hangi haftada işleneceğini ve ne kadar süreceğinin planlamasına yardımcı olur. Her hafta için öğrencilere sunulacak öğrenme aktivitelerini planlayın. Bu aktiviteler, ders içeriğini daha etkili bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olmalıdır. Her haftanın içeriğini desteklemek için gerekli ders malzemelerini, kitapları, çevrimiçi kaynakları ve diğer kaynakları belirleyin. Öğrencilere bu kaynakları sağlayarak daha fazla destek sunabilirsiniz.

8. DEĞERLENDİRME YÖNTEM VE DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİNİN OLUŞTURULMASI

Değerlendirme yöntemleri ve ölçütlerinin oluşturulmasında dikkate alınması gereken en önemli unsur dersin öğrenme kazanımlarıdır. Öğrenme kazanımları öğrenciden beklenen niteliklere vurgu yaptığından, bu unsurları dikkate alarak hangi tür değerlendirme aracı kullanılacağına karar verin. Bu, yazılı sınavlar, ödevler, projeler, sunumlar, performans görevleri veya diğer ölçme yöntemlerini içerebilir. Değerlendirme araçları belirlendikten sonra yıl içi ve sonu ağırlıklarını ve her bir değerlendirme araçlarının bu ağırlıklara katkısını içeren değerlendirme ölçütlerini belirleyin.

EK 1

Kocaeli Üniversitesi

Taksonomik Yaklaşım

Öğrenme-Öğretim ve Değerlendirme ile ilgili Bir Sınıflama Yaklaşımı

Giriş:

Program yeterliliği ve ders öğrenme kazanımı gibi hedefler **bilişsel, duyuşsal ve devinişsel** (psikomotor) olmak üzere üç temel alan olarak sınıflanmaktadır. Bilişsel alan, zihinsel öğrenmelerin ağırlık taşıdığı bir alan olup kişinin öğrenilmiş davranışlarından zihinsel yeti ve becerilerine daha çok yer veren özellikler içerir. Bilişsel alandan farklı olarak duyuşsal alan, ilgi, tutum, sevgi, güdüleme, alışkanlık vb. değer yargılarıyla ilgili ve duygusal yönlerin ağır bastığı öğretim hedeflerini içermektedir. Devinişsel hedefler ise zihin ve kas eşgüdümünü gerektiren becerilerin ağırlıkta olduğu bir alandır. Öğrenme hedeflerini tamamıyla bilişsel, duyuşsal ya da devinişsel diye ayırmak mümkün değildir. Ancak herhangi bir hedefteki ağırlıklı öğrenme özelliklerine bakarak bir ayırıma gidilebilmektedir.

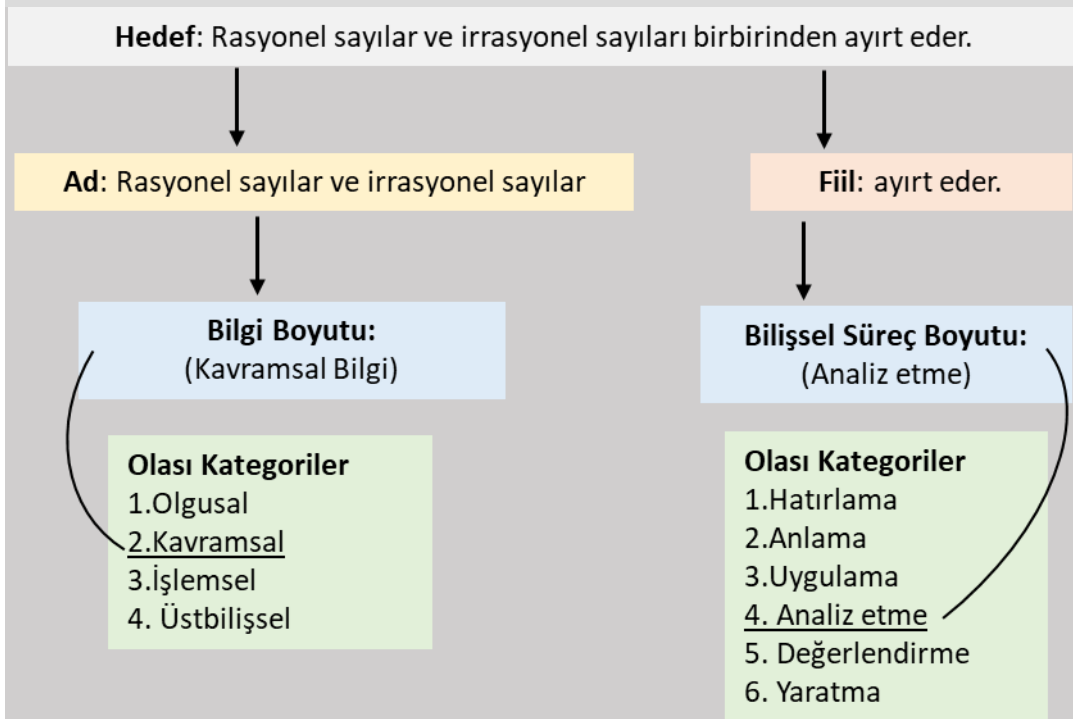
BLOOM BİLİŞSEL ALAN SINIFLAMASI

Amerika ve Dünyadaki gelişmeler ışığında, bir grup bilişsel psikolog, program geliştirme uzmanı, öğretim araştırmacısı ve ölçme-değerlendirme uzmanı 2001 yılında Bloom'un Bilişsel Alan Sınıflamasını güncellemiştir (Anderson ve diğerleri, 2001). Bu güncellenmiş sınıflama yaklaşımı program yeterliliği, öğrenme kazanımı, test sorusu gibi özelliklerin profesyonel bir sınıflama yaklaşımı ile yazılmasına yol gösterici olmaktadır. Birçok Amerika ve Avrupa üniversitesinde olduğu gibi, ülkemizde de Yüksek Öğretim Kurulu hedef ifadelerinin yazımında Bloom'un sınıflama yaklaşımının kullanılmasını önermektedir.

Yaklaşımın İki Temel Boyutu

2001 yılında güncellenmiş Bloom sınıflama yaklaşımına göre hedef ifadesi yazabilmek için iki temel boyutun dikkate alınması gerekir. Bu boyutlar “Bilişsel süreç” ve “Bilgi Türleridir.” Bilişsel süreç boyutunda en alt düzey olan hatırlamadan yaratma basamağına kadar uzanan altı zihinsel eylem yer almaktadır. Bilgi boyutunda ise olgusal, kavramsal, işlemsel ve üstbilişsel bilgi olmak üzere dört kategori bulunmaktadır. (Anderson ve diğerleri, 2001).

Aşağıda yukarıdaki yaklaşıma göre hedef yazımı ile ilgili bir örnek yer almaktadır. Buna göre, matematikten “rasyonel sayılar ve irrasyonel sayıları birbirinden ayırt eder” hedefini ele alalım. Bu hedefteki “ayırt eder” fiili hedefin hangi bilişsel süreç boyutunda olduğunun ipucunu vermektedir. İleride görüleceği gibi bu fiil bilişsel boyutun “analiz etme” kategorisi ile ilgilidir. “Rasyonel sayı ve irrasyonel sayı” isimleri ise sayı kategorileridir. Kategoriler birer kavramdır ve kavramsal bilgi içinde yer alır, onun özünü oluşturur. (Anderson ve diğerlerinin (2001).

Sınıflama yaklaşımında bilgi boyutu 4 kategoriden oluşmaktadır. Bu örnekteki hedef ifadesi kavramsal bilgi türüne girmektedir. Bilişsel süreç boyutu ise 6 basamaktan oluşmaktadır. Bu örnekteki hedef ifadesi dördüncü basamak olan analiz etme düzeyindedir.

Bilişsel Süreç Boyutu

Bilişsel süreç boyutunda hatırlamak, anlamak, uygulamak, analiz etmek, değerlendirmek ve yaratmak olmak üzere altı temel kategori yer almaktadır. Kategorilerin ilk üçü öğretim programlarında yer alan hedeflerde daha sıklıkla rastlanmaktadır. Diğer üç kategori ise daha ileri, daha karmaşık bilişsel süreç özelliği taşımakta, buna bağlı olarak öğretim programlarında yer alan hedeflerde nispeten daha az sıklıkta gözlemlenmektedir (Anderson ve diğerleri, 2001).

1.Hatırlama: Hatırlama bilgilerin uzun süreli bellekten geri getirilmesini içerir. Hatırlanacak bilgiler ise daha önce sözü edilen olgusal, kavramsal, işlemsel, üstbilişsel bilgi ya da bunların bir kombinasyonu olabilir. Bu kategori ile ilgili olarak tanıma ve anımsama olmak üzere iki alt bilişsel süreç bulunmaktadır (Anderson ve diğerleri, 2001, s.89-90).

2.Anlama: Öğrenciler, edindikleri yeni bilgiler ile daha önce edinmiş oldukları bilgiler arasında anlamlı ilişkiler oluşturduklarında anlamak olarak adlandırılan bilişsel düzeye ulaşmış olurlar. Bu kategori ile ilgili bilişsel süreçler *yorumlama, örneklendirme, sınıflandırma, özetleme, sonuç çıkarma, karşılaştırma* ve *açıklamayı* içerir (Anderson ve diğerleri, 2001, s.91-99).

3.Uygulama: Öğrencinin alıştırmaları yapma ve problemleri çözme amacıyla işlemlerden yararlanma ile ilgili bilişsel süreçlerini, diğer taraftan bildiklerini yeni durumlarda kullanmayı kapsar. Uygulamak kategorisi, *yapma (icra)* ve *yararlanma* olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır (Anderson ve diğerleri, 2001, s.100-102).

4.Analiz Etme: Bilişsel süreç boyutunda yer alan analiz etmek kategorisi, içerik ya da materyalin onu oluşturan kısımlarına ayrılması ve kısımların birbiri ve materyalin bütünü ile nasıl bir ilişki içinde olduğunun belirlenmesi ile ilgilidir. Bu süreç kategorisi, *ayrıştırma, örgütleme* ve *irdeme* olmak üzere üç boyuttan oluşmaktadır (Anderson ve diğerleri, 2001, s.103-107).

5.Değerlendirme: Değerlendirmeyi diğer süreçlerden ayıran en temel unsur, bu basamakta öğrencinin değerlendirme yaparken açıkça belirlenmiş ölçütlere dayalı performans standartlarından yararlanmasıdır. Değerlendirmek kategorisi *denetleme* ve *eleştirme* olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır (Anderson ve diğerleri, 2001, s.109-110).

6.Yaratma: Öğrencilerin, öğeler ya da kısımları zihinlerinde daha önce var olmayan bir örüntü ya da yapı şeklinde organize ederek bunlardan yeni bir bütün oluşturmalarını gerektirir. Bu öğrenme basamağı *oluşturma, planlama* ve *üretme* olmak üzere üç bilişsel süreçle ilgilidir (Anderson ve diğerleri, 2001, s.111-115).

Bilişsel süreç boyutunda yer alan temel kategoriler için önerilen aktif fiil örnekleri Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1.Bilişsel Süreç Boyutları, Açıklama ve Aktif Fiil Örnekleri

Bilişsel Öğrenme Düzeyi		Açıklama	Fiil Örnekleri
Alt Düzey Öğrenmeler	Hatırlama	İlgili bilgiyi uzun süreli bellekten geri getirme	Hatırlar (Recall), Seçer (Select), Söyler (Tell), Tanımlar (Define), İsimlendirir (Name), Kopyalar (Duplicate), Bulur (Find), Tanır (Recognize), Tekrarlar (Repeat), Gösterir (Show)
	Anlama	Sözlü, yazılı veya grafik biçimlerde olabilen öğretimle ilgili iletilerden anlam oluşturma	Yorumlar (interpret), resimler (illustrate), sunar (represent), açıklar (explain), karşılaştırır (compare), sınıflandırır (classify), çevirir (translate), özetler (summarize), örnekler (exemplify), formüle eder (formulate), tahmin eder (estimate), tartışır (discuss), savunur (defend)
	Uygulama	Bir bilgiyi ya da işlemi yeni bir durumda kullanma	Uygular(apply), hesaplar(calculate), kullanır(use), gerçekleştirir(implement), çözer (solve), deney yapar (experiment), dramatize eder(dramatize), kullanır (employ), geliştirir (develop), görüşme yapar (interview), gösterir (demonstrate), yönetir (administer), öğretir (teach)
Üst Düzey Öğrenmeler	Analiz Etme	İçerik ya da materyali kısımlarına ayırma ve bütünü ile nasıl bir ilişkisi olduğunu belirleme	Ayrım yapar(differentiate), ayırt eder(distinguish), organize eder (organize), analiz eder(analyse), kategorize eder (categorise), böler (divide), kurar (establish), inceler (examine), yeniden düzenler (reorganise)
	Değerlendirme	Ölçütler ya da standartlara dayalı olarak yargıya varma	Değerlendirir(evaluate), yargıya varır(judge), karar verir(decide), doğrular(justify), değerini tahmin eder(estimate), ölçer (measure), değer biçer(assess), eleştirir(criticise), doğrular(justify)
	Yaratma	Yeni ya da orijinal bir bilgi ya da ürün geliştirme	Oluşturur(create), tasarlar(design), değiştirir(change), uyarlar(adapt), öneri getirir(propose), araştırma raporu yazar(report), yeniden düzenler(revise), inşa eder(construct), dönüştürür(convert), geliştirir(develop), keşfeder(discover), üretir(produce), yenilik getirir(innovate)

Bilgi Boyutu

Güncellenmiş bilgi boyutunda olgusal, kavramsal, işlemsel ve üstbilişsel bilgi olmak üzere 4 temel bilgi çeşidi bulunmaktadır. Bilgi boyutunda yer alan dört kategorinin ve alt kategorilerinin tanımlanmasına ve örneklendirilmesine ise Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2. Bilgi Boyutundaki Kategoriler, Açıklama ve Örnekler

1.Olgusal Bilgi Bir konu alanını tanımış, o alandaki problemleri çözebilen bir öğrencinin bilmesi zorunlu olan temel öğeler	
1.1 Terimlerin bilgisi 1.2 Özel ayrıntı ve öğelerin bilgisi	-Teknik terimler, müzik simgeleri -Başlıca doğal kaynaklar, güvenilir bilgi kaynakları
2. Kavramsal Bilgi Geniş bir yapının temel öğeleri arasında bulunan ve bu yapıyı oluşturan öğelerin birlikte hareket etmesini sağlayan ilişkiler	
2.1 Sınıflamalar ve sınıfların bilgisi 2.2 İlkeler ve genellemelerin bilgisi 2.3 Kuram, model ve yapıların bilgisi	-Jeolojik zamanlar, işletmelerde mülkiyet şekilleri -Pisagor teoremi, arz ve talep kanunu -Evrim kanunu, parlamentonun yapısı
3. İşlemsel Bilgi Bir şeyin nasıl yapılacağı, araştırma yöntemleri; beceri, algoritma, teknik ve yöntemlerden nasıl yararlanılacağına ilişkin ölçütler	
3.1 Alana özel beceri ve algoritmaların bilgisi 3.2 Alana özel teknik ve yöntemlerin bilgisi 3.3 Uygun yöntemlerin hangi durumlarda kullanılacağına ilişkin ölçütlerin bilgisi	-Suluboya resimde yararlanılan beceriler, tamsayılarda bölme algoritması Görüşme teknikleri, bilimsel yöntem -Newton’un ikinci yasasına dayalı bir işlemde ne zaman, hangi durumda yararlanılacağına belirlenmesine ilişkin ölçütler; işletme maliyetlerini tahmin etmek için belli bir yöntemden yararlanılıp yararlanılmayacağına karar verme ile ilgili ölçütler
4. Üstbilişsel Bilgi Genelde bilişle ilgili bilgi, kişinin kendi bilişinin farkında ve onunla ilgili bilgi sahibi olması	
4.1 Stratejik bilgi 4.2 Uygun bağlam ve koşullarla ilgili olanlar da dahil olmak üzere, bilişsel görevlerle ilgili bilgi 4.3 Kendi kendisi hakkında bilgi	-Çeşitli öğrenme-öğretme stratejilerinden yararlanma yolları ile ilgili bilgi -Belli öğretmenlerin öğrencilerine uygulayabilecekleri test çeşitleri hakkında bilgi, değişik görevlerin gerektirebileceği bilişsel hazırlıklar -Kişinin kendi bilgi düzeyinden haberdar olması

Tablo 3.Bilişsel Süreç ve Bilgi Boyutlarına Uygun Hedef Yazım Örnekleri

		Bilgi Boyutu			
		Olgusal Bilgi	Kavramsal Bilgi	İşlemsel Bilgi	Üstbilişsel Bilgi
Not: Tablodakiler, öğrencinin davranışlarına yönelik öğrenme kazanımlarıdır. Öğretim sürecinin sonucunda öğrencinin ulaşması beklenen öğrenme hedeflerini ifade ederler.		Bir disiplini tanımak ya da herhangi bir problemi çözebilmek için gerekli olan temel öğeler	Olgusal bilgilerden farklı olarak “daha karmaşık, organize edilmiş bilgi biçimleri”	Bir şeyin nasıl yapılacağı ya da teknik ve yöntemlerin nasıl kullanılacağı	Biliş bilgisinin yanı sıra kişinin kendi bilişinin farkındalığı ve bilgisi
Bilişsel Süreç Boyutu	Hatırlama Belleğindeki ilişkili bilgiye erişmek	Hatırlama+Olgusal Birincil ve ikincil renkleri listeler.	Hatırlama+Kavramsal Yorgunluk semptomlarını tanıır.	Hatırlama+İşlemsel CPR'nin nasıl çalışacağını hatırlar.	Hatırlama+Üstbilişsel Bilgiyi öğrenmek için stratejileri tanıır.
	Anlama Sözlü, yazılı veya grafik biçimlerde olabilen iletilerden anlam oluşturmak	Anlama+Olgusal Yeni bir ürünün özelliklerini özetler.	Anlama +Kavramsal Yapıştırıcıları toksisiteye göre sınıflandırır.	Anlama +İşlemsel Montaj talimatlarını açıklar.	Anlama +Üstbilişsel Kişinin kültür şokuna tepkisini tahmin eder.
	Uygulama Bilgi ya da işlem yolunu yeni durumda kullanma	Uygulama+Olgusal Doğal kaynakları etkin kullanır.	Uygulama+Kavramsal Pisagor bağıntısı ile ilgili problemleri çözer.	Uygulama+İşlemsel Su numunelerinin pH testlerini yapar.	Uygulama+Üstbilişsel Kendi güçlü yönleriyle eşleşen teknikleri kullanır.
	Analiz etme İçerik ya da materyali kısımlarına ayırma ve bütünü ile nasıl bir ilişkisi olduğunu belirleme	Analiz+Olgusal Faaliyetler arasından en eksiksiz olanı belirler.	Analiz+Kavramsal Daha yüksek ve daha düşük kültür düzeylerini ayırt eder.	Analiz+İşlemsel Newton'un ikinci yasasına dayalı bir işlemde hangi durumda yararlanılacağını belirler.	Analiz+Üstbilişsel Ön yargılarını değiştirir.
	Değerlendirme Ölçütler ya da standartlara dayalı olarak yargıya varma	Değerlendirme+Olgusal Kaynaklar arasındaki tutarlılığı kontrol eder.	Değerlendirme+Kavramsal Sonuçların araştırma amacıyla ilişkisini belirler.	Değerlendirme+İşlemsel Örnekleme tekniklerinin etkinliğini yargılar.	Değerlendirme+Üstbilişsel İlerleme düzeyini eleştirir.
	Yaratma Öğeleri uyumlu bir şekilde bir araya getirerek yeni, özgün bir ürün oluşturmak.	Yaratma+Olgusal Tarihi konu ile ilgili bir araştırma raporu planlar.	Yaratma+Kavramsal Uzmanlardan oluşan bir ekip kurar	Yaratma+İşlemsel Proje iş akışını verimli olarak tasarlar.	Yaratma+Üstbilişsel Bir öğrenme portföyü oluşturur.

DUYUŞSAL ALAN SINIFLAMASI

Duyuşsal öğrenme hedefleri, bireylerin duygusal ve sosyal yönlerini kapsayan bir öğrenme sürecidir. Bu alan, öğrencilerin değerlerini, tutumlarını, motivasyonlarını ve duygusal zekalarını geliştirmeye yöneliktir. Bu hedef türü ile ilgili örnek alt alanlar aşağıda sunulmuştur.

Öz-Farkındalık: Öğrencilerin kendi duygusal durumlarını, güçlü ve zayıf yönlerini anlamalarını sağlamak. Bu alan, bireyin kendini daha iyi tanımasına ve kişisel gelişimine katkıda bulunur.

Örnek hedef ifadeleri:

- Bireysel yeteneklerini, becerilerini ve bilgi düzeyini nesnel bir şekilde değerlendirerek kendi güçlü ve zayıf yönlerini açık ve net bir biçimde tanımlar.
- Farklı durumlar ve olaylar karşısında farkında olduğu duygusal tepkileri ifade eder.
- Kendi içsel inançlarını, değerlerini ve tutumlarını eleştirel bir şekilde sorgular.
- Kendi güçlü yönlerini, ilgi alanlarını ve tutkularını göz önüne alarak uzun vadeli ve kısa vadeli kişisel hedefler belirler.
- Kendi öğrenme tercihlerini ve stillerini bilmek için çeşitli değerlendirme araçlarını ve tekniklerini kullanır.

Öz-Düzenleme: Öğrencilerin duygusal tepkilerini kontrol etme ve stresle başa çıkma becerilerini geliştirme. Bu hedef, bireyin duygusal dengeyi korumasına ve zor durumlarla daha etkili bir şekilde başa çıkmasına yardımcı olur.

Örnek hedef ifadeleri:

- Stresli ve baskı altındaki durumlarda soğukkanlılığını korur.
- Duygusal tepkilerini sağlıklı ve yapıcı bir biçimde ifade eder.
- Zamanını verimli bir şekilde yöneterek önceliklerini doğru bir şekilde belirler.
- Olumsuz duygusal durumlarını zamanında fark ederek bu durumlarla başa çıkmak için etkili stratejiler uygular.
- Zorlayıcı ve değişen durumlara karşı duygusal esneklik ve direnç gösterir.

Toplumsal Sorumluluk: Toplumun çeşitli kesimleriyle etkileşimde bulunarak, bireyin ve topluluğun refahını artırma yönünde sorumluluklar üstlenmek. Bu hedef, öğrencilerin çevresel sürdürülebilirlik, sosyal adalet ve eşitlik konularında bilinçlenmelerini ve aktif olarak katkıda bulunmalarını sağlamayı amaçlar.

Örnek hedef ifadeleri:

- Çevresel sürdürülebilirlik ve koruma konusunda bilinçlenir ve bu bilinci pratikte uygulamak amacıyla çeşitli çevre koruma projelerine aktif olarak katılır.
- Yerel topluluklardaki sorunlara çözüm bulma konusunda aktif bir yaklaşım sergiler.
- Sürdürülebilir yaşam bilgilerini günlük yaşamlarına entegre ederek daha bilinçli ve sorumlu tüketim alışkanlıkları geliştirir.
- Toplumsal cinsiyet eşitsizliklerine ve ayrımcılığa karşı seslerini yükseltir.

Değerler ve Etik: Öğrencilere toplumsal değerleri ve etik ilkeleri öğretme ve bu değerlere göre hareket etme becerilerini kazandırma. Bu hedef, bireyin toplumda sorumlu bir vatandaş olması sağlar.

Örnek hedef ifadeleri:

- Etik değerleri ve prensipleri günlük yaşamlarında, akademik çalışmalarında ve profesyonel faaliyetlerinde uygular.
- Doğal kaynakları koruma, atık azaltma ve enerji tasarrufu gibi konularda sorumlu davranışlar sergiler.
- Akademik dürüstlüğü önem vererek bu alanda yüksek standartlara ulaşmak için çaba gösterir.

DENİŞSEL ALAN SINIFLAMASI

Devinişsel öğrenme hedefleri, bireylerin fiziksel beceri ve koordinasyonlarını geliştirmeye yönelik bir öğrenme sürecidir. Bu alan, öğrencilerin motor becerilerini, vücut farkındalığını ve fiziksel sağlıklarını iyileştirmeyi amaçlar. Bu hedef türü ile ilgili örnek alt alanlar aşağıda sunulmuştur.

Motor Beceriler: Öğrencilerin temel motor becerilerini ve belirli spor veya aktivite becerilerini geliştirmek. Bu hedef, bireyin fiziksel yeteneklerini ve koordinasyonunu artırır.

Örnek hedef ifadeler:

- Belirli spor dallarında temel beceri setlerini geliştirir.
- Fiziksel egzersiz rutinlerini düzenli olarak takip eder.
- Fiziksel aktiviteler sırasında vücut mekaniğini doğru bir şekilde kullanır.
- Vücut sinyallerini anlamak ve bu sinyallere uygun şekilde hareket etmek için farkındalık ve meditasyon tekniklerini kullanır.
- Düzenli olarak vücut duruşunu değerlendirir ve gerekirse düzeltmeler yaparak sağlıklı bir duruş sergiler.

Sanatsal İfade ve Hareket: Öğrencilerin sanat ve dans yoluyla duygusal ifadelerini ve yaratıcı düşünce süreçlerini geliştirmek.

Örnek hedef ifadeler:

- Resim yaparken farklı fırça darbelerini kullanarak el becerilerini geliştirir.
- Heykel yapımında kil veya diğer malzemeleri kullanarak üç boyutlu çalışmalar oluşturur.
- Dans veya tiyatro performanslarında beden dilini ve hareketlerini kullanarak duygusal ifadeyi güçlendirir.
- Müzik enstrümanı çalarak hem el-koordinasyonunu hem de ritim duygusunu geliştirir.

El Becerileri ve Zanaat: Öğrencilerin el becerilerini ve zanaat çalışmalarını geliştirmek.

Örnek hedef ifadeler:

- Ahşap işçiliği, seramik yapımı veya dikiş gibi zanaat aktivitelerinde ince motor becerilerini ve el-göz koordinasyonunu geliştirir.
- El aletlerini güvenli ve etkili bir şekilde kullanarak pratik beceriler kazanır.
- Kendi el yapımı projelerini geliştirirken ince kas gerektiren işleri kılavuzsuz yapar.

Bilimsel Deney ve Araştırma: Öğrencilerin laboratuvar ortamında deney yapma ve araştırma becerilerini geliştirmek.

Örnek hedef ifadeler:

- Mikroskop, ölçüm aletleri veya diğer bilimsel aletleri doğru bir şekilde kullanarak gözlem yapar.
- Kimyasal maddelerle güvenli bir şekilde çalışarak dikkat ve hassasiyet gerektiren işlemleri tamamlar.

Bilgisayar ve Teknoloji Kullanımı: Öğrencilerin bilgisayar ve diğer teknolojik aletleri etkili bir şekilde kullanma becerilerini geliştirmek.

Örnek hedef ifadeler:

- Klavye ve fare kullanımıyla yazma hızını ve doğruluğunu artırır.
- Grafik tasarım, video düzenleme veya programlama gibi yazılım araçlarını kullanarak yaratıcı projeler oluşturur.
- Sanal gerçeklik veya artırılmış gerçeklik teknolojilerini kullanarak interaktif deneyimler elde etmek amacıyla bu teknolojilere uyum sağlama becerisini geliştirir.